

Vijftig jaar Van Dijke Zeeland

Van Dijke Zeeland BV uit Sint Philipsland is dit jaar een halve eeuw oud. Wat in 1960 begon als een bloembollenteelt- annex loonbedrijf groeide in de loop der jaren uit tot een machineproducent met een (inter) nationale reputatie. BloembollenVisie blikt terug met vader Dim en zoon Harm-Jan van Dijke die de huidige directie vormen.

Tekst en foto's: Wim Ciggaar

Het bedrijf werd in 1960 opgericht door Jan van Dijke die zich naast de teelt van tulpen, gladiolen en bloemzaden bezighield met loonwerk voor derden. Aanvankelijk was het bedrijf gevestigd in de dorpskern van Sint Philipsland waar beschikt kon worden over een klein schuurtje, maar al gauw maakte deze plaats voor een bollenschuur op het industrieterrein buiten het dorp. Daar was namelijk voldoende ruimte om een schuur te bouwen en een bassin aan te leggen om te spoelen en daarmee kon worden voorzien in de behoefte om het handwerk te mechaniseren.

TIJD VOORUIT

Daarmee was Van Dijke zijn tijd ver vooruit, beaamt Dim van Dijke. "In die tijd werd er echt niet gespoeld en er waren dus ook geen machines om te spoelen. Wij hebben toen zelf een voorzet gegeven door de spoelmachine met de U-buis te ontwikkelen en dat bleek uiteindelijk een groot succes. Uit de gehele regio kwamen kwekers naar ons toe om hun bollen en knollen te laten spoelen en daarna met een schoon product weer weg te gaan. Bloembollen (tulpen), maar ook gladiolen van de Zeeuwse klei waren in die tijd bijzonder gewild omdat ze veel meer power hadden dan bollen en knollen van het zand."

VRAAG UIT LOONWERK

De vraag naar machines ontstond eigenlijk uit het loonwerk voor derden. Voor Dim die door

Dim (l) en Harm-Jan: "Dat je affiniteit hebt met het product hebben wij altijd als een bijzonder voorrecht ervaren"

zijn technische opleiding toch al gefocust was op de mechanisatie was dat het sein om zich op het ontwerpen van nieuwe machines te richten. "Het mooie was, dat je het in je eigen toko kon toepassen en dat je qua werk daar de wintermaanden mee kon vullen. De eerste machine die we gemaakt hebben was de knuppelaar. Die knuppelde de bloem eraf zonder het blad te raken. Voor die tijd werden de gladiolen gekopt in een kar met twee wielen en daarbij mochten de bloemen onder geen beding in de paden vallen. Vrijwel gelijktijdig vond de ontwikkeling plaats van de spoellijn. Dat verzoek kwam vanuit de praktijk, maar ook zelf teelden we 40 ha gladiolen en we wisten ook toen al dat een schoon product veel gemakkelijker werkt in de schuur. We hebben toen meteen een hele lijn ontwikkeld volgens de U-buis constructie. De U-buis was het eerste recirculerende systeem om spoelwater continu rond te pompen en zand/stenen af te voeren. De machine was zijn tijd toen ver vooruit, want pas later kwamen er van overheidswege allerlei beperkingen ten aanzien van het spoelen. Van de spoellijn werden er jaarlijks tientallen verkocht, verspreid over alle teeltgebieden en ook in het buitenland.

Het tweede grote succes was de knuppelaar die later overging in een ronddraaiende kool."

SUCCESNUMMERS

Een andere succesvolle ontwikkeling was de pelmachine. Dim van Dijke daarover: "Doordat je met het spoelen een schoon product binnenkreeg, ontstond er ook behoefte aan een pelmachine. De Van Dijke-pelmachine was een machine met een ronde trommel waarin pelrollen gemonteerd waren. Het principe werd later doorontwikkeld in het vlakke bed met de heen en weer draaiende rollen. Van deze pelmachines zijn er honderden verkocht. Het begon met de gladiolenpeller, later gevolgd door de tulpenversie met de kleine rollen. Na de zeventiger jaren volgde een periode van het modificeren en vervolmaken van bestaande machines. Begin 2000 volgden de tarraseparator en de kleibadspoeler. De separator werd ontwikkeld om de steekvaste massa uit het spoelwater te halen en mee terug te nemen naar het perceel waar het vandaan kwam. Het systeem is in de aardappelen een groot succes, maar in de bollen is men nog teveel gefocust op het bassin. De kleibadspoeler was aanvankelijk een speer-

nd BV

punt, maar omdat toen net de nettenteelt zijn intrede deed, kwam de spoeler als mosterd na de maaltijd. Niettemin is en blijft het een uitstekend alternatief voor de nettenteelt.”

AQUAGRADER

Het meest recente succes van Van Dijke Zeeland BV is zonder twijfel de Aquagrader. “Dat is een machine, zo licht Harm-Jan van Dijke toe, die simpel gezegd middels een grote hoeveelheid water dat rondgepompt wordt (plm. 1.500 kuub per uur) de kleine maten van de grote maten scheidt. En dat ook weer volgens het recyclingsysteem waarop wij het patent hebben. De Aquagrader is gebouwd volgens het ‘plug and play’systeem, oftewel stekker erin en draaien. Bij de lelies heeft de Aquagrader geleid tot een tarraeductie van 25 procent en een veel grotere verwerkingscapaciteit. Zoals bekend worden veel lelies op contract in de buitengebieden geteeld. Door de Aquagrader bij de contractnemer te plaatsen kunnen dus heel veel efficiencyvoordelen behaald worden. We hopen volgend jaar de 100ste Aquagrader af te leveren, vijf jaar nadat in 2006 de eerste gebouwd werd. Daarmee maakt de Aquagrader deel uit van ons grootste succes. Dat is namelijk het gehele spoelgebeuren, te beginnen bij de U-buis en voorlopig eindigend in de Aquagrader.”

.....

‘Kleibadspoeler is en blijft uitstekend alternatief voor nettenteelt’

.....

CONTINUÏTEIT

Met de komst van Harm-Jan van Dijke is de continuïteit in de leiding van het bedrijf voor de toekomst verzekerd. Na zijn studie Mechatronica aan de Hogeschool Zeeland met succes te hebben afgerond kwam Harm-Jan in 2002 in het bedrijf waar hij alle facetten doorliep, variërend van de werkplaats tot het afleveren van de bestellingen. Na twee jaar kwam Harm-Jan tot de conclusie dat zijn toekomst in het familiebedrijf lag en is hij gaandeweg zijn vleugels gaan uitslaan. Dim van Dijke: “Anno 2010 zitten we midden in het overnameproces dat zo’n zes jaar zal duren. In principe is Harm-Jan de derde generatie in het bedrijf. Natuurlijk praten we hier over machines, maar het zijn ook een beetje onze kindjes. Wat we in de afgelopen halve eeuw ontwikkeld hebben is toch vanuit onszelf gekomen en dus ga je daar zorgvuldig mee om. Uiteraard ben ik heel blij met zijn besluit om in het bedrijf te stappen. Ik ben bijvoorbeeld bepaald

geen computerfreak en Harm-Jan is daar juist heel bedreven in. Zo heeft hij de gehele procesgang doorgenomen en een geheel nieuw productiebesturingssysteem ontwikkeld, waarmee we twee fte’s hebben kunnen uitsparen.”

MARKTINNOVATIE

Hoewel het ontwikkelen van bloembollenmachines nog steeds een speerpunt is voor Van Dijke Zeeland heeft het bedrijf zich de afgelopen jaren ook in de breedte ontwikkeld. “We zijn, aldus Harm-Jan, continu op zoek naar meerdere poten die het bedrijf kunnen dragen. Vader is daar al in 2000 mee begonnen door zich op andere markten te richten zoals aardappelen, wortelen en radijs. Daarnaast zijn we ook gaan kijken buiten de agrarische sector, zoals de recycling van plastic en staal. Onder het motto ‘Passie voor innovatie’ zijn we onze portfolio aan het oppoetsen. Met deze marktinnovatie, zoals ijzer scheiden van kunststof met behulp van water, proberen we met dezelfde basiscomponenten een groter marktpotentieel

te bereiken. Het afgelopen jaar had 60 procent van onze omzet betrekking op de bollensector en de overige 40 procent was afkomstig uit andere activiteiten.”

TRENDSETTER

De vraag wat het geheim van de smid is dat geleid heeft tot 50 jaar succesvol machines bouwen is voor vader en zoon Van Dijke niet zo moeilijk te beantwoorden. “Dat is, aldus het duo, je nuchtere verstand gebruiken. Het is ook 50 jaar passie voor innovatie. Wil je trendsetter zijn of trendvolger? Wij kiezen voor het eerste, want daarmee ben je de concurrentie altijd een stap voor. Dat principe hopen we nog vele jaren te continueren. Eén ding moet je echter niet vergeten. Je doet dit allemaal samen met de gebruikende partij. Samen probeer je oplossingen aan te dragen voor problemen die zijn ontstaan. Daarbij is het voor ons altijd een bijzonder voorrecht geweest, dat je affiniteit hebt met het product doordat je zelf uit de kwekerij komt.

Een impressie van de spoellijn volgens het U-buis-principe waarmee het eerste recirculerende systeem in de bollensector een feit was

Resumé

Vijftig jaar machines ontwerpen en bouwen is niet niks. En zeker niet voor een bedrijf dat in Zeeland gevestigd is en daarmee ver verwijderd van de meeste teeltgebieden. Toch heeft Van Dijke zich in de afgelopen 50 jaar meer dan bewezen. Het geheim van de smid? Je nuchtere verstand gebruiken en passie hebben voor innovatie. Grootse gevierd wordt het jubileum niet. Bij de officiële opening van de nieuwbouw in 2000 zijn heel veel relaties al langs geweest. Onopgemerkt zal het jubileum niet blijven, maar hoe blijft nog even een verrassing.